

BACKGROUND REPORT

Odpovědnost členů mírových misí

Anna Marie Podlipná
anna.marie.podlipna@amo.cz

AMO.CZ

Obsah

1	Jak číst background	3
2	Úvod	3
3	Mírové mise	3
	3. 1 Fungování mise	3
	3. 2 Klíčové dokumenty	4
4	Odpovědnost příslušníků mírových misí	4
	4. 1 Vojenský personál	4
	4. 2 Civilní personál	5
5	Debata o tématu na půdě OSN	5
6	Odpovědnost a problematika sexuálního zneužívání	5
	6. 1 Zeid report	5
	6. 2 Rezoluce 2272: UNSC a sexuální násilí	6
7	Rezoluce 1422, 1487 a 1497: Rada bezpečnosti versus Mezinárodní trestní soud	7
	7. 1 Obsah rezolucí a kontext jejich přijetí	7
	7. 2 Efekt rezolucí	7
8	Možný postup do budoucna	8
	8. 1 Naming and shaming	8
	8. 2 Další opatření	8
9	Shrnutí	9

1 Jak číst background

Tento background report vznikl pro účely simulovaného jednání Rady bezpečnosti (UNSC) v rámci 27. ročníku Pražského studentského summitu. Jeho cílem je uvést čtenáře do problematiky odpovědnosti členů mírových misí OSN, která je probírána jako jeden z bodů agendy. Delegátům má pomoci se základní orientací v tématu a s pochopením souvislostí, zároveň sloužit jako

výchozí bod pro sepsání stanoviska zastupovaného státu. Pro lepší orientaci v tématu a další samostudium je doporučeno i seznámení se s dokumenty uvedenými v sekci Doporučené a rozšiřující zdroje. Background byl napsán v červenci roku 2021, od čehož se odvíjí aktuálnost obsažených dat.

2 Úvod

Organizace spojených národů (dále také OSN), založena s úmyslem „uchránit budoucí pokolení před metly války“, si za jeden z cílů v Chartě OSN stanovila udržování mezinárodního míru a bezpečnosti.¹ Základní odpovědnost v rámci plnění tohoto cíle je svěřena Radě bezpečnosti, která k tomuto účelu využívá mírové mise. Co ale dělat, když jsou trestné činy páchány přímo osobami, jimž byl úkol udržovat mír a bezpečnost svěřen?

Odpověď na tuto otázku je v rámci OSN dlouhodobě diskutována. Je nutné brát v úvahu, že delikty

spáchané příslušníky mírových misí nelze vnímat jen v kontextu činů samotných, ale i v rámci porušení závazku důvěry vůči místnímu obyvatelstvu, které má mise chránit. Problémem je i negativní vliv na důvěryhodnost celé mise, což může znesnadnit implementaci jejího mandátu. Podobné činy také poškozují obraz OSN jako celku,² a právě proto je potřeba se odpovědností členů mírových misí zabývat.

3 Mírové mise

Ač mise samotné v Chartě OSN nijak přímo definovány nejsou, jejich oporu nalezneme na pomezí kapitoly VI *Pokojné řešení sporů* a kapitoly VII *Akce při ohrožení míru, porušení míru a činech útočných*, na které se Rada bezpečnosti obvykle odvolává.³ Od vytvoření první mise v roce 1948 se na více než 70 misích vystřídalo přes milion civilních a vojenských příslušníků⁴ a v současné době jich na všech právě probíhajících působí dohromady více než 80 000.⁵

3.1 Fungování mise

Mise fungují na třech základních principech, kterými jsou:

1. souhlas zúčastněných stran
2. nestrannost
3. nepoužití síly mimo případ sebeobrany.⁶

Samotná mise vzniká na základě rezoluce Rady bezpečnosti, ve které je specifikována její velikost, mandát a úkoly.⁷ V průběhu let se tyto úkoly staly

rozsáhlejšími a komplexnějšími, a proto dnes mezi ně může patřit kromě stabilizace hostitelské země a zajištění podmínek pro dlouhodobý mír i ochrana civilistů, assistance v procesu odzbrojování a reintegrace bývalých bojovníků, ochrana lidských práv či podpora při přechodu k demokratické vládě.⁸

3.1.1. Vedení mise

Vedení operace můžeme rozdělit do tří úrovní.⁹ Nejprve se jedná o všeobecné politické a strategické řízení uskutečňované Radou bezpečnosti; dále o výkonné řízení, na kterém se podílí zástupce generálního tajemníka pro mírové operace a Oddělení mírových operací spadající pod Sekretariát.¹⁰ Nakonec je nutné zahrnout i operační úroveň, kterou představuje velení přímo v hlavním štábě, za ni je odpovědný vedoucí mise – obvykle zvláštní zástupce generálního tajemníka.¹¹

3.1.2. Vojenské jednotky

Vzhledem k tomu, že OSN nedisponuje vlastní vojenskou silou, poskytuje misím vojenské jednotky přímo

členské státy.¹² Kromě toho je na misi také obvykle za-stoupena policejní složka¹³ formou jednotlivců nebo po-licejních jednotek (formed police units).¹⁴ Dále je přito-men i personál sestávající ze zaměstnanců OSN spadají-cích pod Sekretariát, dobrovolníků a civilních i vojen-ských pozorovatelů.¹⁵

3. 2 Klíčové dokumenty

3.2.1. Memorandum of Understanding

Kromě rezoluce Rady bezpečnosti stanovující vznik mise je pro její fungování a ukotvení v systému mezinárodního práva zapotřebí několik dalších doku-mentů. Prvním z nich je Memorandum of Understanding (MOU). Tato smlouva je uzavírána mezi OSN a zemí po-skytující vojenské jednotky (tzv. Troop contributing country, nebo též TCC). Jejím obsahem je stanovení ad-ministrativních a logistických podmínek, za jakých TCC poskytuje svůj personál, vybavení a služby, stejně jako finanční kompenzace, které jí za to náleží ze společného rozpočtu.¹⁶

3.2.2. Status of Forces Agreement

Status of Forces Agreement (SOFA) je dokument uzavíraný mezi OSN a hostitelskou zemí, který upravuje

„Podstatným faktrem je, že SOFA vyjímá vojenské příslušníky misí z jurisdikce hostitel-ského státu.osad byla vyhodnocena jako porušení mezi-národního práva a čtvrté Ženev-ské úmluvy“

práva, povinnosti a výsady mírové mise během jejího pů-sobení na území hostitelské země. Dále obsahuje závazky členů mise vůči hostitelskému státu. Podstatným faktem je, že SOFA vyjímá vojenské příslušníky misí z jurisdikce hostitelského státu.¹⁷

4 Odpovědnost příslušníků mírových misí

Pravidla upravující chování členů misí jsou sou-hrně označována jako Standards of Conduct. Ač jsou si navzájem podobná, jsou zahrnuta ve více různých doku-mentech lišících se v tom, na které skupiny personálu se vztahují a nakolik jsou pro ně závazná.¹⁸

4. 1 Vojenský personál

Vojenský personál je na základě MOU vázán pravi-dly chování, která jsou obsažená v tzv. „10 Rules“, dále v dokumentech „We are United Nations Peacekeepers“ a „Pro-hibitions on sexual exploitation and abuse“.¹⁹

Jak již bylo zmíněno, na základě SOFA jsou vojen-ští příslušníci národních kontingentů vyjmuti z

jurisdikce hostitelské země a spadají výhradně pod ju-risdikci TCC. V MOU se vysílající členský stát zavazuje k tomu, že se chování jeho vojenského personálu v hostitelské zemi bude řídit dokumenty přijatými OSN, ale za případné porušení tohoto kodexu bude příslušník vojen-ského personálu právně odpovědný nikoli na základě práva země, v níž působí v rámci mise, ale té země, která ho na misi vyslala. Tento krok by měl vést k možnosti efektivněji prosazovat mandát mise. Problémem je ale skutečnost, že pokud se voják na misi dopustí deliktu, který má dopad i na místní obyvatelstvo (typickým pří-kladem je sexuální zneužívání), místní autority nemají pravomoc ho potrestat.²⁰ Nejčastějším způsobem řešení těchto situací je v současné době navrácení vojenského

Právní odpovědnost (angl. responsibility) definujeme jako uplatnění nepřiznivých právních následků stanovených právní normou vůči tomu, kdo porušil právní po-vinnost. Je nutné ji odlišit od pojmu „liability“ (čeština oba tyto pojmy překládá shodně jako odpovědnost), který se vztahuje na škodlivé následky činností právní normou nezakázaných.

příslušníka mírové mise zpět do vlasti, kde však často žádne další soudní řízení nenásleduje.

4.2 Civilní personál

Pravidla chování pro zaměstnance OSN jsou shrnuta v dokumentu „United Nations Staff Regulations, Rules and other administrative issuances“.²¹ Představitelé OSN jsou při výkonu své funkce chráněni imunitou na základě Úmluvy o právech a výsadách OSN,²² která se vztahuje i na dobrovolníky působící na misi.²³ Je ovšem vymezena

jako funkční, tedy v takovém rozsahu, jaký je nutný k nezávislému výkonu poslání, které souvisí s činností OSN. V případě trestných činů nebo sporů civilní povahy nesouvisejících s výkonem oficiálních funkcí tyto osoby podléhají jurisdikci hostitelské země.²⁴ Kromě toho jim může být na základě rozhodnutí generálního tajemníka imunita odebrána v situaci, kdy by bránily výkonu spravedlnosti.²⁵ V souladu s článkem VI Úmluvy o právech a výsadách OSN se stejná imunita vztahuje i na civilní policii a vojenské pozorovatele se statutem expertů na misi.²⁶

5 Debata o tématu na půdě OSN

Vzhledem k povaze problematiky se debatě o odpovědnosti příslušníků mírových misí pravidelně dostává prostoru nejen na půdě Rady bezpečnosti, ale i v rámci Valného shromáždění. Stejně jako se liší struktura a funkce těchto dvou orgánů, je odlišný i způsob, jakým k této otázce přistupují.

5.1.1. Rada bezpečnosti

Rada bezpečnosti má na starost všeobecné politické a strategické řízení misí, především je ale zodpovědná za rezoluce specifikující mandát a fungování mise. Kromě toho může na mezinárodním poli podnikat vynutitelné kroky.

Nestává se příliš často, že by některý ze států, na jejichž území mírová mise probíhá, byl zároveň v té době členem Rady bezpečnosti. Při pohledu na rezoluce Rady bezpečnosti zabývající se peacekeepingem²⁷ je proto

třeba přiznat, že se UNSC podstatně častěji zabývá kriminální aktivitou páchanou na příslušnících mírových misí, než tou, která je páchaná jimi.²⁸

5.1.2. Valné shromáždění

Na půdě Valného shromáždění jsou přítomny všechny členské státy OSN (a tedy oproti Radě bezpečnosti ve větší míře i státy, na jejichž území mise působí) a navíc zde nejsou žádní členové s právem veta. V debatě je tedy slyšet mnohem více hlasů, a i proto má Valné shromáždění tendenci zabývat se peacekeepingem v širším kontextu, zejména pak na půdě svého 4. výboru (SPECPOL).²⁹ Nelze zapomenout ani na to, že Valné shromáždění rozhoduje o financování jednotlivých misí a že podle stávajících pravidel jsou stálí členové Rady bezpečnosti vzhledem ke své speciální odpovědnosti vázání přispívat do rozpočtu mírových misí větším podílem než ostatní členské státy.³⁰

6 Odpovědnost a problematika sexuálního zneužívání

Otzávka odpovědnosti příslušníků mírových misí je v OSN často diskutována především v souvislosti se sexuálním zneužíváním místního obyvatelstva. Vyšetřování případů z Afriky³¹ kolem roku 2002 značně poškodilo renomé OSN a upozornilo na to, že stávající opatření jsou zcela nedostačující a je nutná zásadní změna přístupu. Proto tehdejší generální tajemník OSN Kofi Annan kromě vydání tzv. Bulletinu³² pověřil jordánského prince Zeida vypracováním dokumentu, který se problematikou bude zabývat v širším kontextu.³³ Tento tzv.

Zeid report kromě analýzy situace přinesl i mnohá doporučení o dalším postupu. I když ostatní kategorie prohřešků nechává stranou, stále je to jedna z nejkomplexnějších analýz problematiky odpovědnosti členů mírových misí.

6.1 Zeid report

Zeid report identifikuje několik problémů. Za prvé je to nejednotnost pravidel a různá míra jejich

závaznosti, která znesnadňuje možnost se těchto pravidel dovolávat.

Dalším problémem je špatná komunikace mezi TCC a vedením mise, které provádí vyšetřování. Kromě toho zmiňuje i neochotu zemí trestat své vojáky a zajišťovat si negativní publicitu v oblasti, která by ji měla na venek naopak kladně reprezentovat. I kvůli tomu se často stává, že vojenští příslušníci za čin, za který by následoval přísným trestem, pokud by byl spáchán na území domovské země, celí minimálním postihům.

Zabývá se dále i situací příslušníků chráněných imunitou, kteří působí v zemi s nefunkčním právním systémem. Pokud by jim imunita měla být odebrána, budou vydáni napospas systému, který je bezzubý nebo nerespektuje základní lidská práva. To by bylo v rozporu s Chartou OSN stanovující podporu lidských práv jako jeden z cílů OSN. Opačná varianta ale skýtá nebezpečí de facto zavádění dvojitých standardů v trestním procesu – jiných pro obyvatele země a jiných pro mezinárodní úředníky.

Mimoto se Zeid report zaměřuje i na to, co by pro prevenci, efektivní vynucení i nápravu mohla dělat samotná OSN. Zmiňuje nutnost tréninku personálu, zvyšování povědomí o místním obyvatelstvu i kontaktu s ním, ale například i vybudování funkčního systému na sběr a správu dat o podobných případech, zvyšování podílu žen v rámci personálu nebo nutnost osobního dobrého příkladu vedoucích představitelů.

6.1.1. Přijatá opatření

Celkově se dá říci, že od doby vydání Zeid reportu došlo k přijetí mnoha opatření, která naplňují doporučení obsažená v původní zprávě. Mezi ně patří například zařazení tzv. *Conduct and Discipline Service*, která se pro hřešky peacekeeperů snaží systémově zabývat.³⁴ Pomocí strategie zahrnující prevenci, vynucení a nápravnou akci³⁵ se celkově zlepšila odpověď OSN na problematiku sexuálního zneužívání, a to především v oblasti výcviku

a rozšiřování povědomí.³⁶ Dalším pokrokem je vznik databáze nahlášených sexuálních útoků.³⁷ Za zmínku stojí i reorganizace interního soudního systému OSN, kdy byl UN Administrative Tribunal nahrazen *United Nations Dispute Tribunal*³⁸ a odvolacím *United Nations Appeals Tribunal*.³⁹

6. 2 Rezoluce 2272: UNSC a sexuální násilí

Rezoluce 2272 přijatá v roce 2016 je první rezolucí, ve které se Rada bezpečnosti zabývá čistě otázkou sexuálního zneužívání ze strany peacekeeperů. V rezoluci kromě vyjádření podpory politice nulové tolerance podporuje politiku repatriace vojenských jednotek na základě rozhodnutí generálního tajemníka v případech, kdy jsou k dispozici dostatečné důkazy rozšířeného či opakovánoho sexuálního zneužívání ze strany této jednotky. Dále vyzývá generálního tajemníka k posouzení toho, zda ze strany TCC došlo k dostatečnému vyšetření a potrestání pachatelů, a dává mu možnost nahradit všechny vojenské a policejní jednotky z dané TCC na misi, pokud by tomu tak nebylo. Také TCC vyzývá k důkladnému vyšetřování a prevenci.⁴⁰

Možnost repatriace celých oddílů je v přístupu k řešení novinkou – pokud by k ní došlo, kvůli logistické náročnosti ji už z principu nejde provést diskrétně. Podle některých tak na státy upoutává mezinárodní pozornost, a tím je nutí na vyšetřování nerezignovat. I tak je ale nutné nezapomínat na to, že samotná repatriace automaticky nezaručuje, že pachatelé neuniknou odpovědnosti, neboť pravomoc stíhat peacekeepery stále zůstává v působnosti TCC.⁴¹

Jednou z dalších věcí hodných povšimnutí je to, že se rezoluce zabývá pouze vojenskými a policejními příslušníky misí a odpovědnost jiných kategorií personálu ponechává zcela stranou.

7 Rezoluce 1422, 1487 a 1497: Rada bezpečnosti versus Mezinárodní trestní soud

7.1 Obsah rezolucí a kontext jejich přijetí

Specifickou kapitolou je přijetí tří kontroverzních rezolucí v letech 2002 – 2003. Všechny byly přijaty krátce po vzniku Mezinárodního trestního soudu a určitým způsobem se snaží omezit jeho jurisdikci nad členy mírových misí.

Rezolucí 1422 vyžaduje Rada bezpečnosti po ICC v souladu s článkem 16 Římského statutu, aby se po dobu 12 měsíců zdržel vyšetřování či stíhání případů souvisejících s operacemi vedenými nebo autorizovanými OSN, pokud se tyto případy týkají příslušníků pocházejících ze států, které nejsou smluvními stranami Římského statutu.⁴²

Je v ní vyjádřen i záměr moci tento požadavek každých 12 měsíců opakovat – k tomu pak skutečně došlo o rok později přijetím Rezoluce 1487. Ačkoliv Římský statut nijak nelimituje, kolikrát je možné požadavek Rady bezpečnosti opakovat,⁴³ k dalšímu prodloužení nikdy nedošlo. Vzhledem k odhalení rozsáhlého zneužívání vězňů v irácké věznici Abu Ghraib americkými vojáky⁴⁴ pro něj totiž Spojené státy, hlavní proponent návrhu, nebyly schopny u ostatních členů získat dostatečnou podporu.⁴⁵

Ve třetí z rezolucí (RES 1497) je vzesnen požadavek, aby se jurisdikce ICC nevztahovala na příslušníky konkrétního mnohonárodnostního uskupení působícího v Libérii, kteří pocházejí ze států, jež nejsou smluvními stranami Římského statutu.⁴⁶

7.2 Efekt rezolucí

Ve všech případech má požadavek Rady bezpečnosti ten efekt, že předem znemožňuje Mezinárodnímu trestnímu soudu stíhat peacekeepery za nejzávažnější válečné zločiny, pokud pocházejí ze států nespadajících pod jurisdikci ICC. To platí i v případě, že se tento čin stane na území států, které Římský statut ratifikovaly. Protože Rada bezpečnosti v rezolucích 1422 a 1487 ve 3. operativním článku zakazuje všem členským státům podnikat jakékoli kroky v rozporu s články 1 a 2, tak státům prakticky zakazuje v těchto případech s ICC spolupracovat.

Mezinárodní trestní soud (International Criminal Court, dále také ICC) je stálý soudní orgán sídlící v Haagu. Pod jeho jurisdikci spadají nejzávažnější trestné činy: genocida, zločiny proti lidskosti, válečné zločiny (zahrnující vážné porušení Ženevských úmluv) a zločiny agrese. Dokumentem ustavujícím vznik ICC je Římský statut, mnohostranná mezinárodní smlouva, která vstoupila v platnost k 1. 7. 2002.

ICC se může zabývat případy spáchanými občany států, které jsou smluvními stranami Římského statutu, nebo případy uskutečněnými na území těchto států. Mimo mu může být svěřen případ Radou bezpečnosti dle kapitoly VII Charty OSN.

Pro pochopení následujících okolností je pak důležitý zejména článek 16 Římského statutu, který stanovuje, že nemá být provedeno vyšetřování či stíhání po dobu 12 měsíců v případě, kdy o to požádala Rada bezpečnosti podle kapitoly VII Charty OSN. Rada bezpečnosti zároveň může tento svůj požadavek za stejných podmínek opakovat.

Pokud by chtěl ICC peacekeepera podezřelého ze spáchání těch nejzávažnějších zločinů vyšetřovat či stíhat, členské státy by ho podle požadavku Rady bezpečnosti teoreticky nemohly Mezinárodnímu trestnímu soudu vydat.⁴⁷

O tom, zda Rada bezpečnosti může takto globálně a předem rozhodnout, se dodnes vedou diskuse. Znovu podobný požadavek nikdy vzesnen nebyl, kdyby k tomu ale došlo, jaká by byla reakce mezinárodního společenství a stálých členů Rady bezpečnosti (z nichž mnozí smluvními stranami Římského statutu dodnes nejsou), zůstává otázkou.

8 Možný postup do budoucna

8. 1 Naming and shaming

Zastánci politiky „naming and shaming“ se skrze OSN snaží situaci zlepšit upozorňováním na nedostatky v postupu jednotlivých států, což vede k vytváření mezinárodního tlaku.⁴⁸ Tento postup se projevil i v již zmiňované Rezoluci 2272. Nelze ale zapomenout na to, že jsou to stále právě členské státy, díky jejichž finančním příspěvkům a vojenským a policejným jednotkám mise vůbec mohou probíhat. Negativní publicita i potenciální změna pravidel tak může mít pozitivní vliv na výcvik i větší aktivitu ve stíhání peacekeeperů, zároveň ale může snížit ochotu některých států se na misích podílet.⁴⁹

8. 2 Další opatření

Hlasy zevnitř OSN i mimo ni volají po zpřísnění pravidel, aby pachatelé nezískali dojem, že jsou nepotrestatelní. Mnohé z mechanismů, které má již OSN k dispozici, je ale potřeba efektivněji implementovat. Kromě lepší komunikace a snazšího sdílení informací mezi jednotlivými zúčastněnými se tak může angažovat i v oblasti prevence.⁵⁰

8.2.1. Aktivita členských států

Pokud by nedošlo k výrazné změně v současných pravidlech, situace nejvíce závisí na ochotě jednotlivých členských států se případy zabývat a rovněž na tom, jak mají pro tyto případy nastavenou legislativu. Přimět členské státy k přijetí potřebných legislativních

úprav může být jeden z úkolů OSN. Potenciální změna pravidel nebo jejich sjednocení pro různé kategorie personálu je ale z důvodu rozdílných právních režimů poměrně komplikované. Některé návrhy hovoří například o možnosti přesunutí místa konání soudu z vlasti konkrétního pachatele do země, kde k činu došlo, aby došlo k vyřešení problémů se získáváním spolehlivých důkazů či dalších sporných bodů vyplývajících z geografické vzdálenosti.⁵¹

8.2.2. Větší změny ve stávajících pravidlech

Nabízí se i razantnější návrhy řešení, je ale třeba myslit na to, že členské státy se ve většině případů nerady vzdávají svých svrchovaných pravomocí.

Někteří vidí řešení ve vytvoření smlouvy či jiného dokumentu, který by tuto situaci řešil a vypořádal se tak s tím, že je odpovědnosti za činy spáchané peacekeepery často v praxi obtížné se dovolat.⁵²

Jiné hlasy volají po reorganizaci soudního systému. Mohlo by se jednat například o vytvoření samostatného soudního orgánu, který by byl schopen zasáhnout v situacích, kdy by dostatečnou aktivitu nevyvíjela hostitelská země (v případě civilních příslušníků) nebo TCC. Mezinárodně nejviditelnější je v tomto ohledu kampaň Code Blue.⁵³ Další variantou je přidělení této pravomoci ICC nad rámec jeho současné jurisdikce.⁵⁴

9 Shrnutí

Mírové mise jsou jedním z prostředků využívaných Radou bezpečnosti pro udržování mezinárodního míru a bezpečnosti. Právní ukotvení odpovědnosti jejich příslušníků se pak liší podle toho, zda se jedná o civilní či vojenskou složku mise. Na základě mezinárodních dokumentů upravujících fungování mise jsou vojenští příslušníci vyjmuti z jurisdikce hostitelské země a za případné delikty jsou stíháni na základě práva své domovské země. Na civilní příslušníky se vztahuje funkční imunita, která jim ovšem může být odebrána.

Často se ovšem stává, že jsou peacekeepeři za své činy potrestáni výrazně mírněji, než je tomu v obdobných případech, a to ať už kvůli složitosti procesu, nedostatečné legislativě nebo neochotě zemí se touto

problematikou zabývat. OSN si tématu dlouhodobě všímá především v souvislosti se sexuálním zneužíváním.

Na půdě Rady bezpečnosti byla v poslední době přijata rezoluce zabývající se sexuálním zneužíváním, proběhly ale i kontroverzní pokusy dostat některé peacekeepery mimo jurisdikci Mezinárodního trestního soudu.

Jak se Rada bezpečnosti k situaci dále bude stavět, zůstává otázkou. Na to, jestli se členské státy společně vydají cestou prevence a efektivnějšího vynucování současných opatření nebo se pustí do větších změn pravidel či se pokusí zopakovat některé minulé odvážnější pokusy, si tak budeme muset počkat.

Otázky pro jednání

- Jakým způsobem se vašeho státu nejčastěji dotýkají delikty ze strany příslušníků mírových misí? Vyhovuje vašemu státu dosavadní nastavení pravidel v této oblasti?
- Jak by měla OSN předcházet tomu, aby příslušníci mírových misí za své činy unikli trestu? Jak nastavit systém tak, aby neodrazoval státy od účasti na misích?
- Měly by se změnit podmínky pro některé příslušníky mírových misí? Měly by se podmínky pro různé kategorie personálu sjednotit?
- Jak by mělo probíhat vyšetřování a stíhání příslušníků mírových misí v kontextu svrchované rovnosti a vnitřní suverenity států?
- Měla by pravomoc ke stíhání příslušníků mírových misí být přiřknuta nějakému mezinárodnímu orgánu nebo zůstat svrchovanou pravomocí členských států?

Doporučené zdroje

Oficiální stránky UN Peacekeeping:

- <https://peacekeeping.un.org/en>

Dokumenty OSN týkající se mírových misí:

- <https://www.securitycouncilreport.org/un-documents/peacekeeping/>

Global Peacekeeping data: statistiky a informace o jednotlivých operacích a o tom, jak se na mírových misích podílejí jednotlivé státy

- <https://peacekeeping.un.org/en/data>

Standardy a normy chování členů mírových misí

- <https://conduct.unmissions.org/documents-standards>

Table of allegations: přehled nahlášených případů sexuálního zneužívání

- <https://conduct.unmissions.org/sea-data-introduction>

Rezoluce 2272

- http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_res_2272.pdf

Zeid Report

- https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/59/710

Krátká videa:

What you need to know about sexual exploitation and abuse at the UN (video):

- <https://www.youtube.com/watch?v=w6BSEZN1sqU>

What are the principles of UN peacekeeping? (video)

- <https://www.youtube.com/watch?v=-WKcM2lIQk4>

Why the UN Has a Sexual Abuse Problem (video)

- <https://www.youtube.com/watch?v=BxVUpGCeyuo>

What Exactly Do UN Peacekeepers Do? (video)

- <https://www.youtube.com/watch?v=Ns37jHVUiIE>

SEXUAL EXPLOITATION AND ABUSE: a Priority for UN Peacekeeping Missions?

- <https://www.youtube.com/watch?v=9XkPYJettJQ>

Zero Tolerance on Sexual Exploitation & Abuse - UN Secretary-General Video Message

- <https://www.youtube.com/watch?v=oO6sWivghws>

Seznam použitých zdrojů

¹ *Charta Organizace spojených národů a Statut Mezinárodního soudního dvora.* V Praze: Informační centrum OSN, 2017. ISBN 978-80-86348-39-1.

² *Ensuring the accountability of United Nations staff and experts on mission with respect to criminal acts committed in peacekeeping operations: Note by the Secretary-General.* 2006. Dostupné z: <https://digitallibrary.un.org/record/584510?ln=en>

³ *United Nations Peacekeeping Operations: Principles and Guidelines* [online]. 2008. [cit. 29.07. 2021]. Dostupné z: https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/capstone_eng_o.pdf

⁴ Our history. *United Nations Peacekeeping* [online]. [cit. 2021-7-13]. Dostupné z: <https://peacekeeping.un.org/en/our-history>

⁵ DATA: Global Peacekeeping data (as of 31 May 2021). *United Nations Peacekeeping* [online]. [cit. 2021-7-13]. Dostupné z: <https://peacekeeping.un.org/en/data>

⁶ Principles of peacekeeping. *United Nations Peacekeeping* [online]. [cit. 2021-7-13]. Dostupné z: <https://peacekeeping.un.org/en/principles-of-peacekeeping>

⁷ Forming a new operation. *United Nations Peacekeeping* [online]. [cit. 2021-7-13]. Dostupné z: <https://peacekeeping.un.org/en/forming-new-operation>

⁸ Mandates and the legal basis for peacekeeping. *United Nations Peacekeeping* [online]. [cit. 2021-7-13]. Dostupné z: <https://peacekeeping.un.org/en/mandates-and-legal-basis-peacekeeping>

⁹ UNITED NATIONS DEPARTMENT OF PEACEKEEPING OPERATIONS. *Authority, Command and Control in United Nations Peacekeeping Operations: Policy.* 2008. Dostupné z: https://police.un.org/sites/default/files/authoritycommandandcontrolinunpkos_2008.pdf

¹⁰ The United Nations System. *Informační centrum OSN v Praze* [online]. [cit. 2021-7-13]. Dostupné z: https://www.un.org/en/pdfs/18-00159e_un_system_chart_17x11_4c_en_web.pdf

¹¹ UNITED NATIONS DEPARTMENT OF PEACEKEEPING OPERATIONS. *Authority, Command and Control in United Nations Peacekeeping Operations: Policy.* 2008. Dostupné také z: https://police.un.org/sites/default/files/authoritycommandandcontrolinunpkos_2008.pdf

¹² *Charta Organizace spojených národů a Statut Mezinárodního soudního dvora.* V Praze: Informační centrum OSN, 2017. ISBN 978-80-86348-39-1, článek 43

¹³ *United Nations Police* [online]. [cit. 2021-7-27]. Dostupné z: <https://police.un.org/en/guidelines-fpus-assignment-with-peace-operations-2006>

¹⁴ UNITED NATIONS DEPARTMENT OF PEACEKEEPING OPERATIONS. *Formed Police Units in United Nations Peacekeeping Operations: Policy.* 2016. Dostupné z: https://police.un.org/sites/default/files/fpu_policy_2016.pdf

¹⁵ *United Nations Peacekeeping: Civilians* [online]. [cit. 2021-7-27]. Dostupné z: <https://peacekeeping.un.org/en/civilians>

¹⁶ *Manual on Policies and Procedures Concerning the Reimbursement and Control of Contingent-Owned Equipment of Troop/Police Contributors Participating in Peacekeeping Missions (COE Manual).* In: . 2006, s. 149-211. A/C.5/60/26. Dostupné z: <https://digitallibrary.un.org/record/574505?ln=en>

¹⁷ *Model status-of-forces agreement for peace-keeping operations: Report of the Secretary-General.* In: . 1990. Dostupné z: <https://undocs.org/a/45/594>

¹⁸ Accountability for Conduct and Discipline in Field Missions: Policy. Dostupné z: <https://conduct.unmissions.org/documents-standards>

¹⁹ *Revised draft model memorandum of understanding between the United Nations and [participating State] contributing resources to [the United Nations Peacekeeping Operation]: : note / by the Secretary-General.* 2006, A/61/494. Dostupné z: <https://digitallibrary.un.org/record/585335>

²⁰ FREEDMAN, Rosa. UNaccountable: A New Approach to Peacekeepers and Sexual Abuse. *European Journal of International Law.* 2018, 29(3). Dostupné z: doi:10.1093

²¹ United Nations Staff Regulations, Rules and other administrative issuances. *HR Portal* [online]. [cit. 2021-7-29]. Dostupné z: <https://hr.un.org/handbook/staff-rules>

²² CONVENTION ON THE PRIVILEGES AND IMMUNITIES OF THE UNITED NATIONS. In: . 1946. Dostupné z: <https://www.un.org/en/ethics/assets/pdfs/Convention%20of%20Privileges-Immunities%20of%20the%20UN.pdf>

²³ Accountability for Conduct and Discipline in Field Missions: Policy. Dostupné z: <https://conduct.unmissions.org/documents-standards>

²⁴ Model status-of-forces agreement for peace-keeping operations: Report of the Secretary-General. In: . 1990. Dostupné z: <https://undocs.org/a/45/594>

²⁵ , Department of Peacekeeping Operations. *Directives for Disciplinary Matters Involving Civilian Police Officers and Military Observers.* Dostupné z: <https://conduct.unmissions.org/documents-standards>

²⁶ CONVENTION ON THE PRIVILEGES AND IMMUNITIES OF THE UNITED NATIONS. In: . 1946. Dostupné z: <https://www.un.org/en/ethics/assets/pdfs/Convention%20of%20Privileges-Immunities%20of%20the%20UN.pdf>

²⁷ viz UN Documents for Peacekeeping. Security Council Report [online]. Dostupné z: <https://www.securitycouncilreport.org/un-documents/peacekeeping/>

²⁸ viz například přijaté rezoluce týkající se ochrany peacekeeperů S/RES/2518 (2020) a nejaktuльнější S/RES/2589 (2021)

²⁹ UN Documentation: Peacekeeping. Dag Hammarskjöld Library [online]. [cit. 2021-9-29]. Dostupné z: <https://research.un.org/en/docs/peacekeeping/ga>

³⁰ United Nations Peacekeeping: How we are funded [online]. [cit. 2021-7-27]. Dostupné z: <https://peacekeeping.un.org/en/how-we-are-funded>

³¹ Investigation into sexual exploitation of refugees by aid workers in West Africa: note by the Secretary-General. 2002. Dostupné z: <https://digitallibrary.un.org/record/478722?ln=en>

³² Secretary-General's Bulletin: Special measures for protection from sexual exploitation and sexual abuse. 2003. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/protection/operations/405ac6614/secretary-generals-bulletin-special-measures-protection-sexual-exploitation.html>

³³ Letter dated 24 March 2005 from the Secretary-General to the President of the General Assembly: A comprehensive strategy to eliminate future sexual exploitation and abuse in United Nations peacekeeping operations (Zeid report). 2005. Dostupné z: https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/59/710

³⁴ Who is involved. Conduct in UN Field Missions [online]. [cit. 2021-9-29]. Dostupné z: <https://conduct.unmissions.org/who-is-involved>

³⁵ Our approach. Conduct in UN Field Missions [online]. [cit. 2021-9-29]. Dostupné z: <https://conduct.unmissions.org/our-approach>

³⁶ OFFICE OF INTERNAL AND OVERSIGHT SERVICES. Evaluation of the prevention, response and victim support efforts against sexual exploitation and abuse by United Nations Secretariat staff and related personnel. 2021. Dostupné z: https://static1.squarespace.com/static/514a0127e4bo4d7440e8045d/t/607da0bf6835227ee6eo82/1618845708787/2021_OIOS.pdf

³⁷ Sexual Exploitation and Abuse: Table of allegations. Conduct in UN Field Missions [online]. [cit. 2021-9-29]. Dostupné z: <https://conduct.unmissions.org/sea-data-introduction>

³⁸ What is the United Nations Dispute Tribunal? Administration of Justice at the UN: United Nations Dispute Tribunal [online]. [cit. 2021-9-29]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/internaljustice/undt/index.shtml>

³⁹ What is the United Nations Appeals Tribunal? Administration of Justice at the UN: United Nations Appeals Tribunal [online]. [cit. 2021-9-29]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/internaljustice/unat/>

⁴⁰ Resolution 2272 (2016) [online]. [cit. 2021-9-9]. Dostupné z: http://www.securitycouncil-report.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_res_2272.pdf

⁴¹ Accountability and sexual exploitation and abuse in peace operations. Australian Journal of International Affairs [online]. 2017, 71(4) [cit. 2021-9-9]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10357718.2017.1287877>

⁴² Resolution 1422 (2002) [online]. Dostupné z: <http://unscr.com/en/resolutions/1422>

⁴³ JAIN, Neha. A Separate Law for Peacekeepers: The Clash between the Security Council and the International Criminal Court. European Journal of International Law. 2005, 16(2), 239-254. ISSN 1464-3596. Dostupné z: <http://www.ejil.org/pdfs/16/2/294.pdf>

⁴⁴ Iraq Prison Abuse Scandal Fast Facts. CNN [online]. 5.3. 2021 [cit. 2021-9-29]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2013/10/30/world/meast/iraq-prison-abuse-scandal-fast-facts/index.html>

⁴⁵ MISTRY, Hemi a Deborah Ruiz VERDUZCO. The UN Security Council and the International Criminal Court: International Law Meeting Summary, with Parliamentarians for Global Action. Chatham House, 2012. Dostupné také z: <https://www.pgaction.org/pdf/Chatham-ICC-SC.pdf>

⁴⁶ Resolution 1497 (2003) [online]. Dostupné z: <http://unscr.com/en/resolutions/1497>

⁴⁷ SECURITY COUNCIL REQUESTS INTERNATIONAL CRIMINAL COURT NOT TO BRING CASES AGAINST PEACEKEEPING PERSONNEL FROM STATES NOT PARTY TO STATUTE: Press Release SC/7450. United Nations: Meetings Coverage and Press Releases [online]. 2002 [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: <https://www.un.org/press/en/2002/sc7450.doc.htm>

⁴⁸ Impunity of Military Peacekeepers: Will the UN Start Naming and Shaming Troop Contributing Countries? American Society of International Law [online]. 2015, 19(25) [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: https://www.asil.org/insights/volume/19/issue/25/impunity-military-peacekeepers-will-un-start-naming-and-shaming-troop#_edn10

⁴⁹ State Responsibility in Peacekeeping: The Effect of Responsibility on Future Contributions. Utrecht Law Review. 2016, 12(1). Dostupné také z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2736303#

⁵⁰ MARTIN, Sarah. REFUGEES INTERNATIONAL. Must Boys Be Boys?: Ending Sexual Exploitation & Abuse in UN Peacekeeping Missions. Dostupné také z: https://pseataskforce.org/uploads/tools/mustboysbeboysendingseainunpeacekeepingmissions_refugeesinternational_english.pdf

⁵¹ ASKIN, Kelly. Global: Ending impunity for crimes committed by UN peacekeepers. *International Bar Association* [online]. [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: <https://www.ibanet.org/article/CEBC5F69-A238-49BB-B85A-5E8D878FE485>

⁵² Continuing Impunity of Peacekeepers: The Need For a Convention. *Journal of International Humanitarian Legal Studies.* 2013, 4(1). Dostupné z: doi:10.1163/18781527-00401001 Dostupné také z: https://www.researchgate.net/publication/283554987_Continuing_Impunity_of_Peacekeepers_The_Need_For_a_Convention

⁵³ Special Court Mechanism Proposal: A proposal for change. *Code Blue* [online]. [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: <http://www.codebluecampaign.com/solutions/>

⁵⁴ GILES, Shayna Ann, BAKER, DONELSON, BEARMAN, CALDWELL & BERKOWITZ, ed. Criminal Prosecution of UN Peacekeepers: When Defenders of Peace Incite Further Conflict Through Their Own Misconduct Peace Incite Further Conflict Through Their Own Misconduct. *American University International Law Review.* 2017, 33(1). Dostupné z: <https://digitalcommons.wcl.american.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=194&context=auilr>

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání tří klíčových mezinárodních – OSN, NATO a EU.

Asociace pro mezinárodní otázky

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Anna Marie Podlipná

Autorka je spolupracovnicí Asociace pro mezinárodní otázky a členkou přípravného týmu Pražského studentského summitu.

Autor: Anna Marie Podlipná

Imprimatur: Matěj Frouz, Jakub Veselý

Jazyková úprava: Sára Abboudová, Táňa Vondřichová, Kateřina Pechmannová

Sazba: Tomáš Mígl

Grafická úprava: Jaroslav Kopřiva

**Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) pro
potřeby XXVII. ročníku Pražského studentského summitu.**

© AMO 2021

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460

e-mail: summit@amo.cz

IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz